

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.779/2018/5. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Zumbók Péter előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője:

Mizik Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Mizik Andrea ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Törvényszék 41.Pf.639.008/2017/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 32.P.102.837/2014/99.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon fizessen meg az I. rendű felperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint, a II. rendű felperesnek 64.000 (hatvannégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 452.000 (négy százötvenkétezer) le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek 2013. április 13-án közúti közlekedési balesetet szenvedtek. Az I. rendű felperes a tulajdonát képező motorkerékpárt vezette, és annak utasa a II. rendű felperes volt. A balesetet Z.A. okozta azzal, hogy motorkerékpárjával az előtte, vele azonos

irányba haladó I. rendű felperes motorkerékpárjának ütközött.

- [2] A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2016. szeptember 29-én meghozott 14.B.XI.382/2015/15. számú ítéletével súlyos egészségromlást okozó közúti baleset okozásának vétsége miatt állapította meg Z.A. bűnösségét. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. június 2-án kelt 26.Bf.13.400/2016/8. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy a bűncselekmény megnevezését közúti baleset okozása vétségére módosította.
- [3] Az I. rendű felperes a baleset következtében arccsonttörést, agyrázkódást, valamint a mellkas, a csípő, a váll és a bal comb zúzódását, szövődményként bal alsó végtagi mélyvénás rögösödést, következményes kétoldali tüdőembóliát és tüdőgyulladást szenvedett el. A baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése 20% mértékű. A balesettől 2013. november 17-ig volt táppénzen.
- [4] A II. rendű felperes a jobb külboka törését és a jobb térd zúzódását szenvedte el. Baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése nincs. 2013. augusztus 16-ig volt táppénzes állományban.
- [5] A balesetet okozó gépjármű üzemben tartójának az alperesnél volt kötelező gépjármű- felelősségbiztosítási szerződése.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperesek keresetükben a balesettel összefüggő vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alperest.
- [7] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest - egyebek mellett - 1.600.000 forint nem vagyoni kártérítés, 282.500 forint élelemfeljavítási költség, 271.290 forint gondozási költség, 636.250 forint háztartási kisegítői költség, 144.111 forint közlekedési többletköltség, 13.636 forint látogatási költség, 305.936 forint gyógyszerköltség, gyógyászati segédeszköz költsége címén 43.201 forint, 1.022.835 forint jövedelemvesztés és ezen összegek késedelmi kamatai, valamint 2017. szeptember 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 5000 forint élelemfeljavítási járadék, havi 10.000 forint háztartási kisegítői járadék, havi 2500 forint közlekedési többletköltség járadék, havi 5200 forint gyógyszerköltség járadék és havi 47.238 forint erőmegfeszítési járadék I. rendű felperes javára; továbbá 1.600.000 forint nem vagyoni kártérítés, 597.500 forint háztartási kisegítői költség, 147.507 forint közlekedési többletköltség, 78.526 forint gyógyszerköltség és ezen összegek késedelmi kamatai, valamint 2017.

szeptember 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 10.000 forint háztartási kisegítői költség járadék, havi 2500 forint közlekedési többletköltség járadék és havi 1500 forint gyógyszerköltség járadék II. rendű felperes javára való megfizetésére kötelezte.

- [9] Az I. rendű felperes kárigényei megalapozottságának vizsgálatakor abból indult ki, hogy a balesetet követő kórházi kezelése során vérhígítót nem kapott, és következményesen tüdőembólia alakult ki nála. A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő a szakvéleményében rögzítette, hogy a véralvadásgátló alkalmazásának indokoltsága traumatológus, hematológus szakkonzultáns bevonásával válaszolható meg. Ugyanakkor azt is véleményezte, hogy politraumatizált baleseti sérült esetében szükséges a gyógyszeres trombózis profilaxis, az I. rendű felperes viszont nem volt politraumatizált sérült, nem volt szigorúan fekvő beteg, s emiatt a véralvadásgátló adása nem volt indokolt. Az elsőfokú bíróság e szakértői megállapításra, valamint arra tekintettel, hogy az egészségügyi intézmény szakmai tevékenysége a perben nem volt vizsgálható, az alperes által indítványozott további szakértői bizonyítást mellőzte.
- [10] Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor figyelemmel volt arra, hogy az I. rendű felperes a balesetet követően hosszabb ideig keresőképtelen állományban volt, a balesetből eredően 20%-os mértékű munkaképesség-csökkenése maradt vissza, a fájdalmai a mai napig részlegesen fennállnak, és az állapotában javulás nem várható. Emellett maradványállapota a mindennapi élettevékenységeit a fokozott megterheléssel járó tevékenységek vonatkozásában súlyos fokban, a hosszas üléssel vagy állással járó tevékenységek vonatkozásában közepes fokban megnehezíti. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette továbbá azt, hogy az alperes a kárrendezési eljárásban e jogcímen 100.000 forintot megfizetett az I. rendű felperes részére.
- [11] Az I. rendű felperes vagyoni kárigényei közül az élelemfeljavítási költség indokoltságát az orvosszakértői vélemény alátámasztotta. A szerint az I. rendű felperes a balesettel okozati összefüggésben összefüggésben mintegy 2 hónap időtartamban szorult élelemfeljavításra, fehérjékben és vitaminokban gazdag ételeket kellett fogyasztania.
- [12] A gondozási költség tekintetében a szakvélemény rögzítette, hogy a gondozás a balesetet követő mintegy 2 hónap időtartamban napi 6 órában, azt követően a táppénzes betegállomány végéig fokozatosan csökkenő időtartamban volt indokolt.
- [13] Az I. rendű felperest a házastársa gondozta, és az emiatt felmerült többletköltség elszámolásának alapjául egy házi betegellátó

szolgálat árlistája szolgált annyiban, hogy az elsőfokú bíróság az abban feltüntetett díjak 75%-át vette figyelembe.

- [14] A háztartási kisegítői költség esetében annak tulajdonított jelentőséget, hogy a baleset előtt az I. rendű felperes által végzett kerti és háztartási munkákat, valamint fekvőbeteg édesanyjának ápolását a baleset óta a házastársa és a testvére végzik.
- [15] A közlekedési többletköltség tekintetében a szakvélemény és a tanúvallomások is alátámasztották, hogy a felperes a táppénzes betegállománya időtartama alatt a tömegközlekedésben akadályozott volt, szállításra és kísérő igénybevételére szorult.
- [16] A látogatási költség felszámítását az indokolta, hogy az I. rendű felperest a kórházi tartózkodása alatt a házastársa napi rendszerességgel látogatta.
- [17] Az orvosszakértői vélemény igazolta az I. rendű felperes által megjelölt gyógyszerek, vitaminok szedésének, valamint a gyógyászati segédeszközök használatának szükségességét, és azok megvásárlását az I. rendű felperes számlákkal bizonyította.
- [18] Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes által megtéríteni kért, a táppénz folyósításának időtartama alatt (2013. április 13. és 2013. november 17. között) felmerült jövedelemveszteség összegét oly módon határozta meg, hogy a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset havi átlagát csökkentette a táppénz összegével, és további kiesett jövedelemként vette számításba azt az egyéb juttatást, amelyet a munkáltatója 2013. július 12-től nem folyósított az I. rendű felperes részére. Az ugyancsak a jövedelemveszteség miatt érvényesített erőmegfeszítési járadék alapjául az orvosszakértőnek az a megállapítása szolgált, miszerint az I. rendű felperes a munkáját csak ereje különös megfeszítése révén tudja ellátni, és a többleterő-kifejtés mértéke 20%. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a 2013 novemberétől 2016 májusáig terjedő időszak havi átlagkeresete 20%-ának megfelelő mértékű járadék véghatáridő nélküli megfizetésére kötelezte az alperest.
- [19] Az elsőfokú bíróság a II. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét azt figyelembe véve állapította meg, hogy az orvosszakértői vélemény szerint a sérült jobb boka csökkent terhelhetősége a II. rendű felperest a jobb bokát fokozottabban megterhelő mindennapi élettevékenységek elvégzésében enyhe fokban akadályozhatja. Baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése ugyan nem volt kimutatható, de a baleset következtében kialakult állapota véglegesnek tekinthető azzal, hogy az idő előrehaladtával az állapotrosszabbodás sem kizárható. Ezen túlmenően a szakértő a balesetet követő hat hónapig tartó pszichésen nehezített időszakot

véleményezett. Az elsőfokú bíróság tekintettel volt továbbá arra, hogy az alperes e jogcímen 200.000 forintot fizetett meg a II. rendű felperes részére.

- [20] A II. rendű felperes javára vagyoni kártérítésként megítélt háztartási kisegítői költség vonatkozásában az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a szakvélemény szerint a II. rendű felperes a táppénzes betegállomány időtartama alatt mindennemű háztartási munka elvégzésében akadályozott volt. A háztartási kisegítő igénybevételét pedig - az alperes hivatkozásával szemben - nem a baleseti eredetű munkaképesség-csökkenés, hanem a balesetből eredő maradványállapot indokolta. A II. rendű felperes édesanyjának tanúvallomása azt is alátámasztotta, hogy ő volt az, aki a balesetet követően a háztartási munkák elvégzésében a II. rendű felperes segítségére volt.
- [21] A közlekedési többletköltséggel kapcsolatban a szakvélemény rögzítette, hogy a II. rendű felperes a táppénzes betegállomány időtartama alatt a tömegközlekedésben akadályozott volt, és kísérő igénybevételére szorult. A II. rendű felperes édesanyjának tanúvallomása szerint a II. rendű felperest a testvére saját gépjárművel szállította a kórházi kontrollvizsgálatokra és a gyógytornára.
- [22] A II. rendű felperes által a keresetében megjelölt gyógyszerek szedésének indokoltságát a szakvélemény igazolta, és a II. rendű felperes csatolta a vásárlásokról kiállított számlákat. A szakértő - az alperes által feltett kérdésre válaszolva - arra is utalt, hogy a fájdalomcsillapító gyógyszer alkalmazásának szükségszerűségét nem a baleseti eredetű munkaképesség-csökkenés, hanem a fájdalom határozza meg.
- [23] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett - a keresetnek helyt adó - rendelkezését részben megváltoztatta, az I. rendű felperes javára megítélt, a fentiekben ismertetett vagyoni kártérítések közül a gyógyászati segédeszköz költségének összegét 7211 forintra, az erőmegfeszítési járadék havi összegét 4114 forintra; a II. rendű felperes javára megítélt, a fentiekben ismertetett vagyoni kártérítések közül a háztartási kisegítői költség havi összegét 5000 forintra leszállította.
- [24] Az alperes a fellebbezésében is fenntartotta azt az álláspontját, hogy az I. rendű felperes esetében indokolt lett volna a véralvadásgátló alkalmazása, és a kórház ezzel kapcsolatos mulasztása nem eshet a terhére. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a büntetőeljárásban az alperes biztosítottjának bűnösségét közúti baleset okozásának vétségében megállapító elsőfokú bíróság a súlyos egészségromlást mint minősítő körülményt a tüdőembólia tényére

alapította, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4. § (2) bekezdésében foglalt tilalom e minősítő körülményre is kiterjedt, ezért a perben már nem volt vizsgálható, hogy a tüdőembólia minek következtében alakult ki. Megállapítása szerint az elsőfokú bíróság által lefolytatott szakértői bizonyítás a jogerős büntető határozat hiányában nem volt indokolatlan, a büntetőeljárás jogerős befejezésére tekintettel viszont a másodfokú bíróság érdemben már nem vizsgálta az alperes e körben kifejtett fellebbezési álláspontját, és az általa továbbra is indokoltnak tartott szakértői bizonyítást mellőzte.

- [25] Az I. rendű felperes részére gyógyászati segédeszköz költsége címén megfizetendő vagyoni kártérítés összegének leszállítását azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság által figyelembe vett gyógyászati segédeszközök közül a keresetben megjelölt ágymatrac használatának indokoltságát a szakvélemény nem támasztotta alá.
- [26] Az I. rendű felperes erőmegfeszítési járadékigénye tekintetében rámutatott arra, hogy annak megalapozottsága a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 356. § (1) és (3) bekezdései együttes alkalmazásával állapítható meg. Éppen ezért annak feltétele, hogy a károsult jövedelme a baleset után csökkenjen, ami akkor is megállapítható, ha az erőmegfeszítés szakértő által megállapított mértékével csökkentett tényleges jövedelem nem éri el a baleset előtti jövedelem összegét. Az I. rendű felperes jövedelmére vonatkozóan a táppénzes időszak leteltétől kezdődően 2014. április 30-ig álltak rendelkezésre adatok. Azok alapján az I. rendű felperesnek az ismételt munkába állását követő hat hónapban elért bruttó jövedelmének havi átlaga 359.925 forint volt. Ezt a balesetet megelőző hat hónapban elért 292.054 forint havi átlagkeresethez viszonyítva, figyelembe véve a 20%-os mértékű erőmegfeszítést, havi 4114 forint jövedelemvesztés volt megállapítható. A másodfokú bíróság ennek megfelelően rendelkezett az alperes által e jogcímen igényelt marasztalási összeg leszállításáról.
- [27] A jogerős ítélet indokolása szerint a II. rendű felperest megillető háztartási kisegítői költségnek a táppénz folyósításának lejártát követő időszakra megállapított összege nem állt arányban az elvégzendő feladatok jellegével és mennyiségével. A II. rendű felperes ugyanis csak a nehéz munkákban szorult kisegítésre, és egy 30 m²-es lakásban egyedül él. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezért a havi 10.000 forint járadék eltúlzott volt, és annak összegét mérlegeléssel havi 5000 forintban határozta meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [28] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül

helyezését, helyette a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, annak keretében a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon helyezését és az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

- [29] Megismételte, hogy az I. rendű felperes esetében indokolt lett volna véralvadásgátló alkalmazása, és a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő kompetencia hiányában, a szakirodalmi állásfoglalásokat figyelmen kívül hagyva jutott ezzel ellentétes következtetésre. Emiatt nem lett volna nélkülözhető a szakvélemény általa indítványozott kiegészítése, és traumatológus vagy hematológus szakkonzultáns bevonásával a fenti szakkérdés megválaszolása. Az alperes kiemelte, hogy - a jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben - nem azt kívánta bizonyítani, hogy a biztosítottja nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, hanem azt, hogy bár elkövette, de az I. rendű felperes maradványállapotának kialakulásában az egészségügyi szolgáltató is közrehatott a mulasztásával. Emiatt hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 4. § (2) bekezdését, 182. § (3) bekezdését és 206. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 344. § (1)-(3) bekezdéseit.
- [30] Az alperes az I. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét - a kialakult egészségkárosodásra, a helytállási kötelezettségének csekély mértékére és az általa e jogcímen már teljesített kifizetésre tekintettel - kirívóan eltúlzottnak tartotta, és előadta, hogy a jogalap tisztázottsága esetén is legfeljebb további 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére lenne kötelezhető. Megsértett jogszabályhelyként - a szakértői vélemény aggályossága és a bizonyítékmérlegelés kirívó okszerűtlensége miatt - a Pp. 182. § (3) bekezdését és 206. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [31] Az I. rendű felperes részére fizetendő élelemfeljavítási költség, gondozási költség, háztartási kisegítői költség, közlekedési többletköltség, látogatási költség, gyógyszerköltség, gyógyászati segédeszköz költsége és a jövedelemvesztés tekintetében az alperes arra hivatkozott, hogy a bíróságok a rendelkezésre álló peradatok ellenére, azok tartalmával ellentétes módon állapították meg az igények indokoltságát és összezszerűségét, továbbá figyelmen kívül hagyták, hogy a szakvélemény kiegészítésre szorult, ennél fogva a jogerős ítélet kirívóan okszerűtlen bizonyítékmérlegelésen alapul, ezért sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését, és - a gondozási költség esetében - a Pp. 182. § (3) bekezdésébe ütközik.
- [32] Az alperes az I. rendű felperes erőmegfeszítési járadékigényével kapcsolatban kiemelte, hogy a bírói gyakorlat szerint jövedelemvesztés nélkül önmagában erőmegfeszítési járadék nem

érvényesíthető, a rendkívüli munkateljesítmény ugyanis a Ptk. 356. § (3) bekezdése alapján olyan tényező, amelyet a keresetvesztés címén igényelt járadék számításánál nem lehet a károsult hátrányára figyelembe venni. Emellett a felülvizsgálati kérelem szerint a járadék összege sem volt bizonyított, a bíróságok azt téves számítással határozták meg. Az alperes e körben a Pp. 206. § (1) bekezdésének és a Ptk. 356. § (3) bekezdésének megsértését állította. Sérelmezte továbbá, hogy bár az I. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelmében is nyilatkozott arról, hogy mivel már nyugdíjas, ezért csak 2016. október 17-ig érvényesíti ezt a járadékigényt, a bíróságok mégis véghatáridő nélkül kötelezték járadékfizetésre.

[33] Az alperes felülvizsgálati érvelése szerint a II. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés összege is kirívóan eltúlzott volt. Baleseti eredetű munkaképesség-csökkenés ugyanis a II. rendű felperes esetében nem volt kimutatható. Ennek ellenére a bíróságok az I. rendű felperesével azonos összegű nem vagyoni kártérítést ítélték meg számára. Az alperes ezzel összefüggésben megsértett jogszabályhelyként jelölte meg a Pp. 182. § (3) bekezdését és 206. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 344. § (1)-(3) bekezdéseit és 355. § (4) bekezdését.

[34] A II. rendű felperest megillető háztartási kisegítői költség, közlekedési többletköltség és gyógyszerköltség vonatkozásában az alperes a kirívóan okszerűtlen bizonyítékmérlegelésre és a teljes kártérítés elvének sérelmére hivatkozott, s emiatt állította, hogy a jogerős ítélet a Pp. 206. § (1) bekezdésébe és a Ptk. 355. § (4) bekezdésébe ütközik.

[35] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[36] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. Emiatt annak felülvizsgálattal nem támadott, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztató és az I. rendű felperes klímaberendezés költségének, a házastársa jövedelemvesztésének, a II. rendű felperes ágymatrac költségének megfizetése iránti keresetet teljes egészében, a II. rendű felperes háztartási kisegítői költségének megfizetése iránti keresetet részben elutasító, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének a II. rendű felperes élelemfeljavítási költség, gondozási költség és jövedelemvesztés megfizetése iránti keresetének helyt adó rendelkezéseit helyben hagyó részét nem érintette.

[37] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

- [38] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezése az alperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő.
- [39] A másodfokú bíróság az I. rendű felperes kárigényei tekintetében helyesen alkalmazta a Pp. 4. § (2) bekezdését. E jogszabályhely szerint ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt cselekményt. Ez az abszolút kötöttség a minősítő körülmények vonatkozásában is érvényesül: ha a büntető bíróság valamely bűncselekmény minősített esete miatt állapította meg az elítélt büntetőjogi felelősségét, a polgári per bírósága a büntető törvényi tényálláshoz tartozó minősítő körülmény fenn nem állását nem állapíthatja meg.
- [40] Az adott esetben a büntető bíróság az alperes biztosítottjának bűnösségét közúti baleset okozása vétségében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 187. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja] állapította meg, és a súlyos egészségromlás mint minősítő körülmény fennállását az I. rendű felperesnél kialakult tüdőembólia alapozta meg. A fentebb írtakból következően ezért az alperes a közúti közlekedés szabályainak megszegése és a tüdőembólia közötti okozati összefüggés fennállását a perben már nem vitathatta.
- [41] Mindazonáltal annak, hogy az I. rendű felperes gyógykezelése során valóban indokolt volt-e véralvadásgátló alkalmazása, és a kórház ezzel kapcsolatos esetleges mulasztása közrehatott-e az I. rendű felperes maradványállapotának kialakulásában, a kereset megalapozottsága szempontjából egyébként sem lehetett jelentősége. Ha ugyanis az alperes biztosítottjának károkozó magatartására visszavezethető okfolyamatba az alperes által állított mulasztásával az egészségügyi szolgáltató is bekapcsolódott volna, akkor a közös károkozásnak a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett Ptk. 344. § (1) bekezdésében foglalt szabálya szerint az I. rendű felperessel szemben egyetemleges felelősség terhelte volna őket.
- [42] Mindezekből az is következik, hogy a jogvita a fentiekben említett szakkérdések megválaszolása nélkül is eldönthető volt. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen, a Pp. 182. § (3) bekezdésének megsértése nélkül mellőzte az alperes részéről felajánlott további szakértői bizonyítást.
- [43] Az egyes felpereseket ért nem vagyoni hátrányokat a bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével, helyesen állapították meg. Az I. rendű

felperes esetében értékelték a balesetkor elszenvedett testi sérüléseket, az azzal összefüggésben a későbbiekben kialakult súlyos egészségromlást, a szakértő által megállapított 20%-os mértékű baleseti eredetű munkaképesség-csökkenést és az életvitelében bekövetkezett hátrányos változásokat. Ehhez képest az alperesnek a kártérítési felelősség terjedelmével, valamint a Pp. 182. § (3) bekezdésének sérelmére alapított, a szakértői bizonyítás hiányosságával kapcsolatos - az előzőekben kifejtettek szerint több okból is téves - okfejtése az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásakor sem volt figyelembe vehető. A II. rendű felperes tekintetében mindkét fokú bíróság helyesen rögzítette, hogy bár a szakértő baleseti eredetű munkaképesség-csökkenést nem állapított meg, de a sérült boka csökkent terhelhetőségét, mozgásának beszűkülését maradványállapotnak minősítette, és az állapotrosszabbodást sem zárta ki. Emellett az elsőfokú bíróság nyomatékosan értékelte a balesetnek a II. rendű felperesnél kimutatott pszichés következményeit. A felsorolt nem vagyoni hátrányokon túl a bíróságok figyelemmel voltak az alperes által a keresetindítást megelőzően e jogcímen teljesített, eltérő összegű kifizetésekre.

[44] Mindezek miatt a nem vagyoni kártérítések összege az alperes felülvizsgálati álláspontjával szemben semmiképpen sem tekinthető kirívóan eltúlzottnak, és mivel az alkalmas a felperesek nem vagyoni sérelmeinek hozzávetőleges kompenzálására, ezért a jogerős ítélet a teljes kártérítés elvét rögzítő Ptk. 355. § (4) bekezdését sem sérti. Az alperes által ugyanebben a körben, a II. rendű felperes nem vagyoni kárigénye vonatkozásában megjelölt Ptk. 344. § (1) bekezdése - amely a közös károkozók felelősségéről szól - nem tekinthető adekvát jogszabályhelynek.

[45] Az alperes a felülvizsgálati kérelemmel érintett valamennyi vagyoni kártérítési követelés tekintetében hivatkozott a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére. Ezzel kapcsolatban abból kellett kiindulni, hogy a felülvizsgálati eljárás keretében általában nem vizsgálható a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az eljáró bíróság a mérlegelés körébe vont adatok és bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre (BH1996.506.). Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.II.). A bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség (BH2017.155., BH2012.179.).

[46] A perben eljáró bíróságok a fentiekben ismertetett

bizonyítékmérlegelési hibát nem vétettek. Az egyes költségpótló járadékigények indokoltságát a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő aggálytalan és - a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben - további kiegészítésre nem szoruló szakvéleménye, valamint a kihallgatott tanúk vallomásai és a felperesek által csatolt okiratok tartalma is alátámasztotta. Ezeknek az elszenvedett közlekedési balesettel összefüggésben indokoltan felmerült többletköltségeknek az összegét a bíróságok részben az okirati bizonyítás eredményeként, részben a Pp. 206. § (3) bekezdésének alkalmazásával állapították meg. A bizonyítékmérlegelésük logikus és okszerű volt, annak szempontjait részletesen ismertették, az utóbbi eljárásjogi jogszabályhely sérelmére alapított felülvizsgálati támadása pedig az alperesnek nem volt.

- [47] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében - miként az érdemi ellenkérelmében és a fellebbezésében is - helyesen hivatkozott arra, hogy a bírói gyakorlat szerint jövedelemveszteség nélkül önmagában erőmegfeszítési járadék nem érvényesíthető. A rendkívüli munkateljesítmény ugyanis nem lehet önálló járadékigény alapja, azt a jövedelempótló járadékigény elbírálása körében kell figyelembe venni (Kúria Pfv.III.20.801/2018/8.). Ennélfogva ún. erőmegfeszítés címén a jövedelemveszteségtől függetlenül önálló járadékigény nem érvényesíthető (Kúria Pfv.III.20.212/2017/4.).
- [48] Habár az adott esetben az I. rendű felperes erőmegfeszítési járadék megfizetésére is kérte kötelezni az alperest, ez valójában jövedelempótló járadékigény érvényesítését jelentette. Keresetében egyrészt a baleset bekövetkezésétől, 2013. április 13-tól a táppénzre való jogosultságának megszűnéséig, 2013. november 17-ig, másrészt az utóbbi időponttól a nyugdíjazásáig, 2016. október 17-ig felmerült jövedelemveszteségének megtérítését kérte. Az utóbbi időszakra érvényesített - és a fentiekből következően tévesen megnevezett - járadékigényének alapjául az állított jövedelemveszteség mellett az a szakértői megállapítás szolgált, miszerint a munkáját csak az ereje különös megfeszítésével képes ellátni, és a többleterő-kifejtése 20%-os mértékű.
- [49] A Ptk. 356. § (1) bekezdésének, valamint (3) bekezdésének együttes alkalmazásából következik, hogy a rendkívüli munkateljesítményből származó speciális jogkövetkezmények levonásához mindkét jogszabályhelyben meghatározott feltételeknek fenn kell állniuk. A baleset előtti és utáni jövedelem közötti különbözet vizsgálata során e feltételek fennállása akkor is megállapítható, ha a keresetkülönbözet csak a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelem figyelmen kívül hagyásával mutatható ki (BH2019.14.I.). A másodfokú bíróság ennek megfelelően, az említett jogszabályhelyek helyes alkalmazásával állapította meg az alperes járadékfizetési kötelezettségének fennállását, és az okirattal igazolt jövedelmi

adatok alapulvételével, a rendkívüli munkateljesítmény figyelmen kívül hagyásával határozta meg a járadék összegét.

- [50] Felülvizsgálati kérelmében az alperes azt is sérelmezte, hogy a bíróságok a kereseten túlterjeszkedve véghatáridő nélkül kötelezték a jövedelempótló járadék megfizetésére. Az ehhez kapcsolódó konkrét jogszabályhely megjelölése hiányában azonban ez a felülvizsgálati hivatkozása érdemben nem volt vizsgálható [Pp. 272. § (2) bekezdése, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3-4. pontjai].
- [51] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [52] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésére tekintettel kötelezte az alperest a felperesek részéről felmerült – az általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [53] Az alperes az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés b) pontja] miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles.
- [54] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.
- [55] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. január 22.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
HM